
Memo

Til: Norske Kulturarrangører
Att: Siri Haugan Holden
Fra: Oddgeir Wiig
Saksansvarlig advokat: Kjell Richard Manskow
Dato: 14. september 2023

Org.nr. 958 721 226 Norske Kulturarrangører – virkningen av å innføre merverdiavgiftsplikt på billettsalget i kultursektoren

1. Bakgrunn

Avgiftsbehandlingen på kultursektoren er ikke ensartet. Noen aktører er underlagt avgiftsplikt, mens andre ikke er det. Omsetning av billetter til kinoer, museer, gallerier og fornøyelsesparker er underlagt redusert avgiftssats på 12 %¹ med tilhørende fradragsrett for inngående merverdiavgift. Omsetning av billetter til teater-, opera og ballettforestillinger, samt konserter er derimot ikke avgiftspliktig² og gir derfor ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift.

Dagens regelverk er uheldig siden det medfører en konkurransemessig forskjellsbehandling for kulturaktører som konkurrerer om til dels de samme kundene. Hensynet til nøytralitet og likebehandling tilsier derfor at regelverket bør være mest mulig ensartet innenfor kultursektoren slik at vridningseffekter unngås.

Flere aktører har også delt virksomhet i form av avgiftsunntatt omsetning av billetter som gir rett til å overvære musikk- og scenekunst, og avgiftspliktig salg i form av serveringstjenester, butikk, reklame mv. Dette skaper administrative utfordringer ved at inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser skjønsmessig skal fordeles.

En lovendring hvor billetter til ulike former for musikk- og scenekunst blir avgiftspliktig, og da fortrinnsvis med redusert sats 12 %, vil gi betydelige forenklinger knyttet til fordeling av inngående merverdiavgift.

Dette var mye av bakgrunnen for at Kulturmomsutvalget³ enstemmig gikk inn for innføring av en breddemodell som innebar at avgiftsunntaket for adgangsbilletter til kulturarrangementer (bl.a. teater, konserter, festivaler) ble opphevet, og at billettsalget ble avgiftspliktig med daværende redusert sats på 8 % (nå 12 %). Når det gjelder forenklinger knyttet til fordeling av inngående merverdiavgift uttalte kulturmomsutvalget følgende:

¹ Lov om merverdiavgift 19. juni 2009 nr. 58 (mval.) §§ 5-6, 5-9 og 5-10

² Mval. § 3-7 første ledd

³ NOU 2008:7

«Utvalget viser særlig til forenklingene knyttet til fordelingen av inngående merverdiavgift. Ved en breddemodell vil en rekke virksomheter gå fra å drive delvis merverdiavgiftspliktig virksomhet til å drive utelukkende merverdiavgiftspliktig virksomhet. Dette vil etter utvalgets mening i stor grad kunne fjerne fordelingsproblematikken for inngående merverdiavgift som mange virksomheter står overfor etter gjeldende regelverk. Alle anskaffelser vil etter utvalgets anbefalte modell i utgangspunktet kunne henføres til en avgiftspliktig virksomhet, og man vil dermed få fullt fradrag for all inngående avgift. Et merverdiavgiftsregistrert teater eller en merverdiavgiftsregistrert fotballklubb vil eksempelvis som hovedregel kunne trekke fra hele den inngående avgiften på anskaffelser til bygging, vedlikehold og drift av teaterbygninger eller stadionanlegg.»

I høringsrunden pekte deler av musikkbransjen (artister, konsertarrangører mv.) på at merverdiavgift på inngangsbilletter til konserter ville ha store negative konsekvenser i form av dyrere billettpriser og lavere besøkstall på konserter, og dermed også lavere honorarer til musikere. Videre ble det vist til at utvalget ikke hadde foreslått å oppheve det eksisterende avgiftsunntaket⁴ for kunstnerisk fremføring av åndsverk – det vil si honoraret som artistene oppkrever fra arrangørene. Dersom utvalgets forslag med innføring av en breddemodell hadde blitt innført, ville dette medført at artister som selv står som arrangør for konserter ville blitt avgiftspliktig for billettsalget.

Artister ville således kunne få virksomhet som dels ikke var avgiftspliktig (artisthonorar) og avgiftspliktig (billettsalg når artisten er egenarrangør) – såkalt delt virksomhet hvor inngående merverdiavgift må fordeles. Det vil si fullt fradrag for inngående merverdiavgift på anskaffelser som utelukkende relaterer seg til billettsalget, ingen fradragsrett for inngående merverdiavgift på anskaffelser som utelukkende relaterer seg til artisthonoraret, og forholdsmessig fradragsrett for inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser (typisk regnskapsfører, husleie mv.) som relaterer seg både til virksomheten med billettsalg og artisthonorar.

På denne bakgrunn kom Finansdepartementet⁵ til at det ikke var aktuelt å innføre avgiftsplikt på billetter som ga rett til å overvære musikk- og scenekunst.

I etterkant av departementets konklusjon har musikkbransjen gjennomgått store endringer. Ny teknologi har tvunget bransjen til nytenking både på plateselskapssiden, distribusjonssiden, innspillingssiden og arrangørsiden. Konsertarrangører må ta hensyn til at musikk konsumeres på en annen måte enn tidligere, og at publikum kanskje forventer noe mer enn kun konsertopplevelsen. Musikere og artister er i mye større grad enn tidligere blitt profesjonaliserte ved at de selv står for egne utgivelser, og fungerer i tillegg til å være artister ofte både som eget plateselskap, studio, PR-byrå, og managementbyrå. Flere yter også disse tjenestene til andre artister i tillegg til seg selv.

I tillegg til at bransjen har gjennomgått store omveltninger, er det også slik at flere offentlige kulturhus i Norge – som følge av et komplekst regelverk – har store praktiske utfordringer med å håndtere merverdiavgiften riktig i sine regnskaper.

Nedenfor har vi angitt forhold/momentene som tilsier at det bør innføres avgiftsplikt på salg av billetter som gir rett til å overvære musikk- og scenekunst. Videre har vi argumentert for at slik innføring av avgiftsplikt bør innføres med redusert sats 12 %.

⁴ Mval. § 3-7 annet ledd

⁵ Prop. 1 S 2009-2010 side 59

2. Behovet for å avgiftsbelegge salg av billetter som gir adgang til musikk- og scenekunst

2.1 Hensynet til å unngå konkurransemessig forskjellsbehandling

Dagens regelverk medfører en konkurransemessig forskjellsbehandling for kulturaktører som konkurrerer om dels de samme kundene. Omsetning av billetter til kinoer, museer, gallerier, fornøylesparker og opplevelsessentre er avgiftspliktig med redusert sats 12 % og med fradragsrett for inngående merverdiavgift, mens salg av billetter til teater, opera- og ballettforestillinger, og konserter derimot er avgiftsunntatt omsetning uten fradragsrett. Hensynet til nøytralitet og likebehandling tilsier at likeartede tjenester innenfor det samme markedessegmentet bør underkastes lik avgiftsbehandling.

Slik regelverket er i dag er det ikke fradragsrett for inngående merverdiavgift for avgiftsunntatte tjenester innen kultur, som for eksempel en konsert, og avgiftskostnaden i form av tapt momsfradrag må derfor i større grad "bakes inn" i billettprisen. Dersom det blir innført moms på billetter til teater og konserter, vil dagens forskjellsbehandling i stor grad avhjelpes.

2.2 Unngå merarbeidet med å fordele inngående merverdiavgift

Flere kulturaktører har i tillegg til avgiftsunntatt billettsalg også avgiftspliktig omsetning av reklame, butikk, mat/servering. Dette skaper store administrative utfordringer i forhold til fordeling av inngående avgift. Dette var et viktig hensyn ved innføringen av avgiftsplikt på inngangspenger til kinoer, museer og fornøylesparker.⁶

Utfordringen med å fordele inngående merverdiavgift er minst like fremtredende for kulturaktører som selger billetter som gir adgang til å overvære musikk og scenekunst.

2.3 Innføring av moms på billettsalget vil ikke nødvendigvis medføre dyrere billetter

Da Finansdepartementet besluttet å ikke innføre moms på billettsalget, ble det bl.a. vist til at deler av musikkbransjen (artister, konsertarrangører mv.) hadde pekt på at merverdiavgift på inngangspenger til konserter vil ha store negative konsekvenser i form av høyere billettpriser og lavere besøk.⁷

Dagens regelverk medfører at ikke fradragsberettiget inngående merverdiavgift veltes over på kundene gjennom et skjult MVA-påslag i billettprisen. En innføring av moms på billettsalget vil gi fradragsrett for inngående MVA og følgelig redusere kostnadsbasen. Det er derfor ikke gitt at innføring av avgiftsplikt på billettsalget nødvendigvis vil føre til høyere billettpriser slik departementet la vekt på da man sa nei til å innføre moms på billettsalget.

Arrangørerne berøres i varierende grad ved innføring av moms på billettsalget.⁸ I rapporten utarbeidet av Vassdal & Eriksen for Norsk Rockforbund i 2012, ble det konkludert med at dersom publikum betalte momsen på billettene (full overveltning), så ville innføring av moms på billettsalget lønne seg for arrangørerne, forutsatt at billettsalget holdt seg på samme nivå.

Dersom arrangørerne selv skulle ta moms-regningen (det vil si at billettprisen ikke skulle økes), var konklusjonen at det kun var de mindre aktørene som ville bedre resultatet sitt. Grunnen til dette er i rapporten forklart med at de mindre aktørene har stort andel kostnader som belastet med MVA i dag.

Dette i motsetning til de største aktørene som må legge momsen til på billettprisen (overveltning) for å unngå å tape penger da disse vil ha større andel ikke-avgiftspliktige

⁶ Prop. 119 LS (2009-2010) punkt 6.1

⁷ Prop. 1 S 2009-2010 side 58, 59

⁸ Se nærmere omtale om dette i PwCs rapport 28. februar 2017 til Norske Konsertarrangører/GramArt med henvisning til rapporten av Vassdal & Eriksen AS for Norsk Rockforbund i 2012

kostnader som lønn til ansatte og artisthonorar. Disse kostnadene vil ikke reduseres selv ved innføring av moms på billettsalget.

Hvorvidt de mindre aktørene vil bedre resultatet sitt – selv uten at billettprisen økes – er imidlertid omstridt i deler av bransjen. Dersom en mindre aktør har lite innkjøp av varer og tjenester, vil dette naturligvis redusere fradragsberettiget inngående merverdiavgift sett i forhold til en aktør som har høye investeringer og innkjøp. Eksempelvis vil en billett som før innføringen av redusert momssats med 12 % kostet kr 100, koste kr 112 ved full overveltning på publikum (100 x 1,12). Dersom arrangøren tar momskostnaden selv og beholder prisen på kr 100 (kr 100 inklusive utgående merverdiavgift med kr 10,70 (100 - 100/1,12)), vil arrangøren bedre resultatet sitt dersom inngående merverdiavgift overstiger kr 10,70. For mindre arrangører – f.eks. lokale blues- og rockeklubber, med lite innkjøp, er det ikke gitt at disse vil bedre sitt resultat fordi disse ikke vil ha netto merverdiavgift til gode (det vil si at inngående merverdiavgift overstiger utgående merverdiavgift). I så fall vil slike lokale klubber måtte øke billettprisen til publikum. En løsning vil da kunne være å skjerme de mindre aktørene for registreringsplikt, se nedenfor i punkt 2.6.

2.4 Artister som selv står som arrangør

En delbegrunnelse for at departementet ikke ønsket å innføre avgiftsplikt på billettsalget, var at dette kunne lede til at artister som også drev virksomhet som arrangør ville få såkalt delt virksomhet med både avgiftspliktig omsetning av billetter, og avgiftsunntatt omsetning av artisthonorar.⁹

Til dette kan det innvendes at et flertall av dagens artister allerede er registrert i Merverdiavgiftsregisteret for direktesalg av lp'er, cd'er mv. samt salg av artisteffekter ("merchandise"), og derfor allerede har utfordringer med å fordele inngående merverdiavgift på fellesanskaffelser. Utfordringen med delt virksomhet og forholdsmessig fradragsrett er derfor ikke noe som plutselig ville ha oppstått om man hadde innført moms på billettsalget – slik man kan få inntrykk av når man leser departementets begrunnelse for å ikke støtte Kulturmomsutvalgets forslag om innføring av en breddemodell.

2.5 Likebehandling med våre naboland

Både Sverige og Danmark har innført moms på billetter til konserter og teaterforestillinger. Det følger av den svenske mervärdeskattelagen at adgang til konserter, sirkus-, opera- eller ballettforestillinger er avgiftspliktig med sats 6 %¹⁰. I Danmark er adgangen til teaterforestillinger, konserter og lignende avgiftspliktig.¹¹ Det er ingen grunn til at Norge skal ha et annet regelverk enn våre naboland.

2.6 Skatteutvalget sin utredning (NOU 2022:22)

Skatteutvalget (Torvik-utvalget) anbefaler å utvide avgiftsplikten på kulturområdet slik at man i større grad treffer de tjenestene som ytes på kommersielt grunnlag. Utvalget peker på at tjenestene på kulturområdet er godt egnet for merverdiavgiftsplikt, idet tjenestene retter seg mot privat forbruk og i stor grad omsettes mot vederlag. Det pekes også på at en utvidelse av avgiftsgrunnlaget også vil forenkle systemet og avgiftsbehandlingen for mange næringsdrivende og for myndighetene, og at delte virksomheter med både avgiftspliktig og avgiftsunntatt omsetning slipper å fordele inngående merverdiavgift. Videre vil man få fjernet en del av dagens avgrensingsproblemer, f.eks. å avgjøre om et arrangement er en avgiftsunntatt konsert eller et avgiftspliktig diskotek.¹²

⁹ Prop. 1 S 2009-2010 side 57 og 58.

¹⁰ Mervärdeskattelagen 7 kap. 1 § tredje stycket nr. 6

¹¹ Momsloven § 13 stk. 1 nr. nr 6

¹² NOU 2022:20 punkt 12.5.6

2.7 Redusert sats

Innføring av moms på billettsalget bør skje med redusert sats 12 prosent. For det *første* vil dette være i tråd med det som Kulturmomsutvalget i sin tid foreslo.¹³ For det *andre* så tilsier hensynet til nøytralitet og likebehandling at avgiftsplikt bør innføres med redusert sats. Omsetning av billetter til kinoer, museer, gallerier og fornøylesparker er underlagt redusert avgiftssats på 12 %¹⁴ Ettersom dette er substituerbare tilbud som på lik linje med konsertarrangører konkurrerer om folks tid og penger, er det ingen grunn til å behandle konsertarrangører annerledes enn kinoer mv. For det *tredje* så vil innføring av høy sats 25 % med stor sannynlighet medføre høyere billettpriser for publikum, som igjen vil medføre at færre bruker kulturtilbudene. Det er her viktig å påpeke at selve innføringen av avgiftsplikt på billettsalget etter vår vurdering neppe vil medføre en tilsvarende økning i billettprisen, da aktørene også vil få fradragsrett for inngående merverdiavgift på kostnader ved en slik innføring (se punkt 2.3 ovenfor) – men da under forutsetning av billettsalget er avgiftspliktig med redusert sats. Redusert sats vil derfor også gjøre det enklere for arrangørene å tilby smalere arrangementer – i motsetning til mer kommersielle hvor høy sats lettere kan veltes over på kundene i form av høyere billettpriser.

2.8 Skjerming av mindre aktører

Innføring av moms på billettsalget vil kunne være en fordel for de aktørene som driver næringsvirksomhet og som derfor vil ha tilhørende fradragsrett for inngående merverdiavgift på anskaffelser til bruk i virksomheten med å arrangere konserter mv. Derimot vil mindre aktører som ikke omsetter for over kr 50 000 i løpet av en tolv måneders periode og ikke oppfyller næringsvilkåret, gå glipp av muligheten til å trekke fra inngående merverdiavgift. Disse aktørene vil derfor i utgangspunktet rammes negativt ved en eventuell innføring av moms på billettsalget.

Samtidig vil det være slik at mindre aktører da vil slippe å beregne merverdiavgift på billettsalget. Grunnen til dette er at de ikke har omsetning som overstiger kr 50 000 og derfor ikke skal la seg registrere i Merverdiavgiftsregisteret. Selv om fradragsrett for inngående merverdiavgift normalt vil bety mer enn fordelene med å slippe å beregne utgående merverdiavgift på billettsalget, vil vi anta at ulempen med tapt fradragsrett for mindre aktører ikke vil slå nevneverdig negativt ut. En lokal bluesklubb som booker en artist vil normalt ikke ha vesentlige kostnader hvor det påløper inngående merverdiavgift. Her vil det ofte være et samarbeid med et lokalt utested hvor bluesklubben mottar billettinntektene mot at utestedet får inntekter fra salg av mat og drikke.

For mindre aktører som omsetter for mer enn kr 50 000 og som anses å drive næringsvirksomhet, vil en innføring av moms på billettsalget innebære registreringsplikt i Merverdiavgiftsregisteret. Selv om disse vil ha fradragsrett for inngående merverdiavgift, vil enkelte av de minste aktørene kunne ha lite av innkjøp og investeringer, og følgelig lite inngående merverdiavgift å trekke fra i sitt regnskap. Disse aktørene vil da kunne føle seg «tvunget» til å øke billettprisen ut til publikum – med den risiko at billettsalget ikke vil holde seg på samme nivå som før innføringen av moms på billettsalget.

Norske Kulturarrangører har foretatt en gjennomgang av medlemmer som er registrert som foreninger og stiftelser. Det viser seg at 73 % av foreningene, og 26 % av stiftelsene, ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret. Videre har 38 % av foreningene og 40 % av stiftelsene (både MVA-registrerte og ikke MVA-registrerte) søkt om momskompensasjon for frivillige organisasjoner.¹⁵ For foreninger og stiftelser som søker om momskompensasjon etter dokumentert modell, skal inngående merverdiavgift som er fradragsberettiget etter merverdiavgiftsloven, trekkes ut av søknaden.¹⁶ For søknadsberettigede som bruker forenklet modell, vil det imidlertid være mulig å søke om kompensasjon for totale driftskostnader knyttet til den merverdiavgiftspliktige delen av virksomheten forutsatt at totale driftskostnader er lavere enn 5 millioner kroner.¹⁷ Ved innføring av moms på billettsalget med påfølgende

¹³ NOU 2008:7 punkt 15.3

¹⁴ Mval. §§ 5-6, 5-9 og 5-10

¹⁵ Forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner («forskrift mva komp»)

¹⁶ Forskrift mva. komp. § 8 første ledd bokstav a

¹⁷ Forskrift om mva. komp. § 7 annet ledd bokstav b

registreringsplikt for søkere i Merverdiavgiftsregisteret, vil det derfor være mulig å oppnå fradrag for inngående merverdavgift på de samme driftskostnadene som inngår i forenklet modell ved søknad om merverdiavgiftskompensasjon. Ulempen er at dette gir noe mer administrasjon ettersom søker må forholde seg til både merverdiavgiftsloven og regelverket knyttet til merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.

På denne bakgrunn vil det for de minste aktørene kunne være et poeng å skjerme disse fra å bli avgiftspliktig ved sin omsetning. For mange av disse vil merverdiavgiftsregistrering og -rapportering medføre et betydelig merarbeid som de i utgangspunktet ikke har administrativ kapasitet til å håndtere. Som Kulturmomsutvalget foreslo¹⁸, vil dette kunne reguleres ved at den særskilte registreringsgrensen for veldedige og allmennyttige organisasjoner økes fra kr 140 000 til 300 000 kroner, og at det mellom disse grensene skal være frivillig å la seg registrere i Merverdiavgiftsregisteret.

2.9 Alternativ ordning med frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret

I bransjen er det ulikt syn på spørsmålet om innføring av moms på billettsalg. En mulig løsning vil da kunne være å foreslå innføring av en ordning med frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret. Dette innebærer at aktører som driver næringsvirksomhet og som overstiger kr 50 000 i omsetning, kan søke om frivillig registrering i Merverdiavgiftsregisteret.

De som blir frivillig registrert beregner moms på billettsalget og trekker fra inngående moms på drift og investeringer.

De aktørene som ikke søker om frivillig registrering, beregner ikke moms på billettsalget, og har ikke fradragsrett for inngående moms på drift og investeringer knyttet til aktiviteten med å arrangere konserter mv.

Det presiseres at en ordning med frivillig registrering ikke finnes i dagens regelverk, og derfor må foreslås overfor Finansdepartementet, politikere mv. Det må antas at departementet ikke vil gå inn for en slik ordning uten grundig utredning. Opprinnelig var dette en løsning som ble diskutert innført for idrettslag.¹⁹ Departementet kom imidlertid til at en ikke ville legge opp til en ordning med frivillig registrering for idrettslag mv, men i stedet innføre en ordning for momskompensasjon for anleggsinvesteringer i regi av idrettslag.²⁰ Denne ordningen gjelder imidlertid kun for idrettsanlegg, og ikke bygg og anlegg for kultur.

3. Offentlige kulturhus – ekstra sterkt behov for forenkling

Kulturhus som eies av kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper vil ha rett til mva-kompensasjon (fradrag) for anskaffelser til investering og drift forutsatt at det aktuelle arrangementet ikke anses som økonomisk aktivitet.²¹ Kort forklart innebærer dette at kulturhuset gis rett til mva-kompensasjon for ikke-kommersielle arrangementer.²²

Behovet for forenkling

Hensynet til å redusere de administrative kostnadene både for de næringsdrivende og for avgiftsmyndigheten var hovedårsaken til at det ble innført avgiftsplikt på romutleie i hotellvirksomhet mv.²³ (før lovendringen hadde hotellene delt virksomhet med salg av avgiftsunntatte overnattings tjenester, og avgiftspliktig salg av mat og drikke).

Dette hensynet slår enda mer til for offentlige kulturhus som har enda større utfordringer knyttet til fordeling av inngående avgift enn det hotellene i sin tid hadde. Dette skyldes at offentlige kulturhus først må fordele inngående avgift mellom kompensasjonsoppgaven og vanlig

¹⁸ NOU 2008:7 punkt 15.2.2

¹⁹ Prop. 1 S (2009-2010) side 59

²⁰ Finansdepartementets høringsnotat 16. februar 2010 vedrørende forslag om utvidet merverdiavgiftsplikt på kultur- og idrettsområdet side 50

²¹ Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv (kompl.) § 2 og § 4 annet ledd nr. 4.

²² Finansdepartementets fortolkningsuttalelse 27. juni 2016 (UTV-2016-1459)

²³ Ot.prp. nr. 1 (2005-2006) punkt 25.2.4

momsoppgave. Deretter må det foretas ytterligere fordeling innenfor disse to avgiftsregimene med krav til separate regnskaper, dokumentasjon mv.

Slippe merarbeidet med å vurdere hvert enkelt arrangement

Videre vil en innføring av avgiftsplikt på billettsalget medføre at kulturhusene slipper å vurdere hvert enkelt arrangement i forhold til vilkåret om økonomisk aktivitet. Selv om Skattedirektoratets praksis gir en viss pekepinn på hvor grensen går mellom økonomisk aktivitet og ikke-økonomisk aktivitet, er dette fremdeles en svært skjønnspreget grensegang hvor skattemyndighetenes praksis ikke alltid synes å være like fast og konsistent. Eksempelvis har Skattedirektoratet i en klagesak²⁴ lagt til grunn at en konsert hvor artisten Jonas Alaska spilte, måtte anses som en kommersiell konsert som ikke ga rett til mva kompensasjon. Men da Alaska spilte sammen med artisten Thom Hell ble dette vurdert som ikke-kommersiell virksomhet som ga rett til mva kompensasjon.

Hensynet til å unngå uheldige vridningseffekter

Konkurransbegrensningsregelen²⁵ skaper vridningseffekter i forhold til virksomheter som ikke er kompensasjonsberettiget. Eksempelvis er Rogaland Teater organisert som et aksjeselskap. Dette innebærer at teateret verken har fradragsrett for inngående merverdiavgift eller rett til mva kompensasjon for anskaffelser som relaterer seg til teaterforestillinger. Et offentlig kulturhus organisert som et IKS vil imidlertid ha kompensasjonsrett for inngående avgift på anskaffelser knyttet til teaterforestillinger forutsatt at arrangementet ikke anses som økonomisk aktivitet. Dette skaper uheldige vridningseffekter – særlig tatt i betraktning av at de ulike aktørene ofte eies av de samme offentlige instansene, har den samme type finansiering og ofte har produksjoner med likhetstrekk. En generell innføring av merverdiavgift på billetter som gir rett til å overvære musikk- og scenekunst vil bidra til eliminere eller sterkt redusere denne vridningseffekten.

Dagens regelverk gir tilfeldige utslag ved gjennomføringen av kommersielle arrangement

Innføring av avgiftsplikt på billettsalget vil redusere ulempen med å hensynta såkalt ikke-bruk. Med ikke-bruk menes de timene hvor det aktuelle lokalet ikke er i bruk i forbindelse med et arrangement (såkalt "dødtid"). Dersom et offentlig kulturhus har egne arrangementer som både anses som kommersielle og ikke-kommersielle, vil andel timer "dødtid" måtte allokere på hhv. kommersielle og ikke-kommersielle arrangementer. Tenker man seg et døgn på 24 timer hvor det på samme dag avholdes et kommersielt arrangement som tar 8 timer å produsere, og et ikke-kommersielt arrangement som også produseres på 8 timer – så skal altså ikke-bruken på 8 timer fordeles forholdsmessig på de to arrangementene. Dette gir en forholdsmessig kompensasjonsrett på 12/24 timer for dette døgnet.

Dersom man alternativt tenker seg at det samme kommersielle arrangementet hadde blitt gjennomført ved at konserthusets eier hadde leid ut lokalene til en ekstern arrangør, så ville dette gitt en forholdsmessig kompensasjonsrett på 16/24 ettersom det kun er faktisk utleide timer som skal trekkes ut som ikke kompensasjonsberettiget.²⁶

Kulturhusets eier vil således oppnå en høyere momskompensasjon ved utleie til ekstern arrangør fremfor å produsere det samme arrangementet selv. Skattedirektoratets fortolkning av regelverket favoriserer derfor en passiv utleiemodell fremfor en aktiv egenbruk av lokalene når det gjelder gjennomføringen av kommersielle arrangementer. Dagens regelverk gir således opphav til en forskjellsbehandling som er svært uheldig.

Slike tilfeldige utslag vil kunne unngås dersom det innføres avgiftsplikt på salg av billetter som gir adgang til å overvære musikk og scenekunst.

²⁴ Klageavgjørelse 5. juli 2016

²⁵ Kompl. § 4 annet ledd nr. 4

²⁶ Skattedirektoratets fellesskriv 24. mai 2013 og 21. mai 2015

Utfordringer knyttet til dokumentasjonen av kulturhus - justeringsreglene

Et kulturhus vil anses som en kapitalvare etter justeringsreglene²⁷ og regelverket²⁸ oppstiller krav til å dokumentere bruken av kapitalvaren. Bruken av kulturhuset skal dokumenteres med målsatte tegninger eller lignende av bygget hvor det klart fremgår hvordan bygget eller anlegget er disponert til fradragsberettiget og ikke-fradragsberettiget formål. Ved endringer i bruken av kulturhuset, skal det ved utgangen av året foreligge en oversikt over bruken. Dersom eier av bygget er frivillig registrert skal det ved utgangen av året foreligge en oversikt over bruken av lokalene uavhengig av om det har vært endringer i bruken. For offentlige kulturhus som er frivillig registrert, skaper dette betydelige praktiske utfordringer:

- Egenarrangementer som ikke er økonomisk aktivitet – kompensasjonsrett
- Egenarrangementer som er økonomisk aktivitet – ikke kompensasjonsrett
- Utleie til selvstendig arrangører – ikke kompensasjonsrett
- Utleie til MVA registrerte bedrifter mv. som skal bruke lokalene til avgiftspliktige konferanser mv. – fradragsrett
- Annen utleie til bedrifter – julebord o.l. – ikke fradragsrett
- Hvordan dokumentere bruken? Hva med «ikke-bruk» ?

Innføring av moms på billetter som gir adgang til å overvære musikk og scenekunst vil gi betydelige forenklinger i forhold til å dokumentere bruken av offentlige kulturhus. Videre vil offentlige kulturhus kunne unngå å bruke betydelige ressurser på å skille mellom kompensert og fradragsført inngående merverdiavgift i kontoen/oppstillingen i regnskapet over den aktuelle kapitalvare (kulturhuset med eventuelle på-/tilbygg)²⁹ slik de må i dag.

²⁷ Kompl. § 16, jf. kompensasjonsforskriften § 6 tredje ledd som viser til de alminnelige reglene om rett og plikt til å justere, herunder dokumentasjon mv. i merverdiavgiftsforskriften (FMVA).

²⁸ FMVA § 9-1-3

²⁹ FMVA § 9-1-2